

**Discussiestuk
ambitiedocument
Omgevingswet
Gemeente Maastricht**

Versie d.d. 23-02-2017

Samenvatting

In 2019 komt er een nieuwe wet: de Omgevingswet. Deze wet vervangt de bestaande wetten voor de fysieke leefomgeving en zorgt voor een integrale én gebiedsgerichte benadering. Naast de samenvoeging van 26 sectorale wetten heeft de Omgevingswet nog een doel. Hij geeft gemeenten meer ruimte om in te spelen op de veranderende verhoudingen in de samenleving en de rol te kiezen die bij specifieke gebiedsopgaven past.

Maastricht is al geruime tijd aan de slag met een nieuwe manier van stadsontwikkeling en een andere rol van de gemeente. Dit doet ze om beter in te spelen op initiatieven uit de samenleving. Op verschillende beleidsterreinen heeft de gemeente intussen ervaring opgedaan met pilots op het gebied van zelfsturing en zelfbeheer. De experimenten in het Maastricht-LAB zijn voorbeelden van de nieuwe manier van stadsontwikkeling.

De Omgevingswet is een welkom hulpmiddel om op de ingeslagen weg door te gaan. Hij ondersteunt en stimuleert verandering van procedures, instrumenten, informatievoorziening en de rol van de gemeente. De gemeente Maastricht ziet de Omgevingswet daarom niet als doel, maar als middel.

Uitgangspunt van de Omgevingswet is:

- Burgers, ondernemers en bestuursorganen die er direct mee hebben moeten zoveel mogelijk besluiten over de fysieke leefomgeving kunnen nemen.
- Burgers, ondernemers en bestuurders vertrouwen elkaar en respecteren elkaars rol.

Daarom geeft de Omgevingswet op enkele terreinen meer mogelijkheden voor beleidsvrijheid. Om zo te zorgen voor een efficiëntere en effectievere aanpak van maatschappelijke opgaven voor de fysieke leefomgeving. Waarbij initiatieven van burgers, bedrijven en instellingen meer ruimte krijgen.

Voor de invoering van de Omgevingswet in Maastricht is het belangrijk vast te stellen wat de ambitie en de reikwijdte is. Daarom start Maastricht met dit ambitiedocument. Hierin geeft de raad antwoord op de vragen:

- Wat zijn de belangrijkste verbeterdoelen in Maastricht?
- Op welke thema's wil Maastricht dereguleren?
- Hoe gaat de raad om met de vrijheden en afwegingsruimte die de wet haar biedt?

De raad maakt de keuzes hierover samen met onze partners in de stad.

De raad ziet 3 onderdelen waarop de Omgevingswet impact heeft:

1. processen en instrumentarium
2. de rol van de overheid (cultuur)
3. het beheer en ontwikkeling van de leefomgeving.

Op deze 3 onderdelen stelt zij onderstaande ambities.

1. **Herinrichten van processen en instrumentarium.** Uitgangspunt is het perspectief van inwoners en initiatiefnemers. We streven daarmee naar een snellere, meer doorzichtige en integrale de besluitvorming. Eén aanvraag bij één loket. Concrete ambities zijn:
  - a) Vereenvoudiging van regelgeving door los te laten waar dat kan.
  - b) Vroegtijdige regionale samenwerking in de invoering van de omgevingswet en afstemming van processen. Bestaande (regionale) visies hierbij als vertrekpunt hanteren.
  - c) De raad blijft bevoegd om omgevingsvisie en omgevingsplan vast te stellen. Het college krijgt de bevoegdheid om het omgevingsplan te actualiseren (binnen kaders omgevingsvisie).
  - d) Actualiseren en integreren van de bestaande beleidsvisies in de omgevingsvisie en aanvullen met een visie op de bestaande kwaliteiten en het beheer daarvan.
  - e) Gemeentelijke regelgeving op doorzichtige, overzichtelijke en integrale wijze vastleggen in het omgevingsplan. En daarbij meer gebiedsgericht afwegen welke voor welke activiteiten een omgevingsvergunning nodig is en voor welke een melding volstaat.

- f) Streven naar (regionale) digitale dienstverlening en informatievoorziening, die zoveel mogelijk aansluit bij behoeften van initiatiefnemers en die ondersteunend is aan de ambities.
2. **Rol van de gemeente.** Uitgangspunt is het resultaat voor de stad: de economische en sociale vitaliteit en ruimtelijke kwaliteit. De gemeente kiest de rol die het proces daarvoor het beste dient. Daarom definieert de gemeente haar rol duidelijk bij elk initiatief. Concrete ambities zijn daarom:
- Heroriënteren op de gemeentelijke rol bij het grond- en vastgoedbeleid in verschillende gebieden. En als het nodig is: kosten verhalen op initiatiefnemers.
  - Geen nieuwe participatieverordening maken. Maar per initiatief kiezen voor participatie en cocreatie die bijdraagt aan het resultaat.
3. **Beheer en ontwikkeling van de leefomgeving.** Uitgangspunt is het vergroten van flexibiliteit en differentiatie per gebied. De bestaande beleidsvisies worden doorontwikkeld om dit te bereiken. De aandacht richt zich op 4 speerpunten:
- Beeld van de stad.** Het welstandsbeleid gebruiksvriendelijker, flexibeler en toegankelijker maken. Gebiedsgericht dereguleren waar het mogelijk is.
  - Gebruik openbare ruimte.** Kort geleden is de regelgeving voor het tijdelijk gebruik van de openbare ruimte, voor activiteiten en evenementen, versoepeld. Dit blijven monitoren. En waar nodig verder vereenvoudigen. Daarnaast zelfbeheer verder stimuleren.
  - Vergroten van de ruimte voor ontmoeting.** De leef- en verblijfskwaliteit in de binnenstad en directe omgeving verbeteren. Hiervoor fietsverkeer en andere duurzame vervoermiddelen stimuleren en gemotoriseerd verkeer geleidelijk verminderen. Daarbij regelgeving differentiëren per gebied voor: bevoorrading, selectieve toegang en parkeren (parkeernormen, parkeertarieven en uitbreiding van parkeervoorzieningen voor het centrum met park&walk en P+R).
  - Tijdelijkheid/functiemenging.** Meer ruimte bieden voor tijdelijkheid en functiemenging. Ook hier per gebied differentiëren en maatwerk bieden.

Kortom, Maastricht gebruikt de invoering van de Omgevingswet om initiatiefnemers sneller en integraler te bedienen. Hiervoor kiest ze voor een flexibelere rol in combinatie met vereenvoudiging van regels, differentiatie per gebied en een meer interactieve werkwijze.

Dit koersbepalend ambitiedocument is de basis voor achtereenvolgens:

- De omgevingsvisie: het samenhangend, strategisch plan voor de fysieke leefomgeving als geheel. Hieronder vallen ook de 'zachtere' thema's die raakvlakken hebben met de leefomgeving zoals gezondheid, veiligheid en economie.
- Het omgevingsplan: alle gemeentelijke regels voor de leefomgeving als één gebiedsdekkende regeling.
- De omgevingsprogramma's: concrete maatregelen voor bescherming, beheer, gebruik en ontwikkeling van de leefomgeving.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding	5
1.1	Visie Maastricht	5
1.2	De Omgevingswet	6
1.3	Impact.....	6
1.4	Ambitie	7
1.5	Leeswijzer	7
Hoofdstuk 2	Ambities Maastricht	8
2.1	Processen en instrumenten.....	8
2.2	Rol van de gemeente.....	12
2.3	Beheer en ontwikkeling van de Leefomgeving	13
Hoofdstuk 3	Vervolg.....	16

Hoofdstuk 1   Inleiding

Iedereen wil een leefomgeving waar het prettig wonen, werken en recreëren is. Daarvoor moet je goede afspraken maken met elkaar. Maastricht is voor velen een stad waar het fijn is om te wonen. En ook een stad die veel bezoekers trekt en waar bedrijven zich graag vestigen. Een prestatie die niet uit de lucht komt vallen; Maastricht werkt hieraan voortdurend, samen met inwoners, ondernemers en partners. Kernbegrippen hierbij zijn participatie, sturen op kwaliteit en waar mogelijk flexibiliteit. Maastricht heeft in haar beleid robuuste kaders benoemd. Binnen deze kaders is er nadrukkelijk ruimte om de concrete invulling samen met de stad te doen.

De Omgevingswet biedt de mogelijkheid om de Maastrichtse werkwijze verder aan te scherpen en nog meer integraal te verankeren. Dit kan doordat deze wet belangrijke procedurele, instrumentele, culturele en informatieverbeteringen mogelijk maakt en stimuleert. Dit hoofdstuk schetst kort de Maastrichtse toekomstvisie en zet daar tegenover de doelen van de nieuwe Omgevingswet. Een confrontatie hiervan leidt tot een impactanalyse en daaruit volgend het hoofddoel.

1.1   Visie Maastricht

Om ook in de toekomst aantrekkelijk te blijven als ontmoetingsplek moet Maastricht zich blijven ontwikkelen. Het beleid van Maastricht is gericht op dynamiek en gebaseerd op drie samenhangende profielen: kennisstad, cultuurstad en woonstad. Deze profielen versterken elkaar. Via het gericht werken aan de genoemde profielen wil Maastricht haar bovenregionale positie versterken. De gemeenteraad heeft deze keuze vastgelegd in de Stadsvisie. Deze is verder uitgewerkt in de Structuurvisie Maastricht 2030 'Ruimte voor ontmoeting', de Economische visie 'Made in Maastricht' en de lokale en regionale sociale kaders en toekomstagenda.

Maastricht heeft heldere keuzes over haar stedelijke ontwikkeling gemaakt:

- een versterking van de internationale positionering;
- een robuuste en duurzame bereikbaarheid;
- investeren in groen en landschap;
- vergroting van de stedelijkheid en ontmoeting.

Ook kiest de gemeente voor een duidelijke rol. Zij heeft de taak om te zorgen voor een solide raamwerk: de infrastructuur (weg en spoor), het landschap (groen en water) en de voorzieningenstructuur (in zowel de buurten, bedrijventerreinen als de binnenstad). Invulling gebeurt steeds vaker met de diverse partners in de stad. Er is meer ruimte voor initiatieven van inwoners en ondernemers, om zo aan te sluiten bij hun behoeften. Kernbegrippen voor Maastricht zijn: flexibiliteit, herbestemmen en prioriteren. De uitdaging daarbij is om de balans te vinden tussen flexibiliteit en kwaliteit. Herbestemmen en vergroenen van bestaand stedelijk gebied en leegstaande (monumentale) panden wordt een steeds belangrijkere en voortdurende uitdaging bij die invulling.

De binnenstad van Maastricht en de directe omgeving daarvan spelen een noodzakelijke rol bij het bereiken van de hiervoor geformuleerde beleidsdoelen. Na de ondertunneling van de A2 en de verlegging van de aanlanding van de Noorderbrug ontstaat een aaneengesloten en samenhangend gebied. Een gebied dat bestaat uit de binnenstad en de stedelijke woongebieden daaromheen. Juist hier is plaats voor het centrale thema van de Structuurvisie Maastricht 2030: 'Ruimte voor ontmoeting'. Dit gebied heeft een uitgesproken stedelijke sfeer van hoge kwaliteit en is in vele opzichten onderscheidend in de positie van Maastricht in de regio.

Van oudsher werken we in Maastricht al veel samen met externe partners. We zien dat de grote PPS constructies steeds vaker plaatsmaken voor kleinere samenwerkingen. De cocreatie bij het Koningspark en Tapijn zijn voorbeelden hiervan. Maar ook het Maastricht-LAB, de pilots zelfsturing, Mijn Groen Maastricht en het Maastrichtse Uitdagingsrecht. Nieuwe vormen van samenwerking met initiatiefnemers, burgers en partners en een veranderende rol van de overheid stellen Maastricht in staat haar visie ook in de toekomst na te streven.

1.2 De Omgevingswet

Inwoners, ondernemers en overheden worstelen met het huidige omgevingsrecht: het is te ingewikkeld en versnipperd. Er zijn meer dan twintig wetten en honderden regelingen. Er is geen balans tussen zekerheid en dynamiek. En er is nu weinig ruimte voor een integrale benadering van de uitdagingen in een dichtbevolkt land als Nederland. Daarnaast is voor inwoners en ondernemers vaak niet duidelijk wat per gebied wel en niet mogelijk is. Daarom komt er in 2019 een nieuwe wet.

Doel van deze wet is het bieden van ruimte voor ontwikkeling en het waarborgen van kwaliteit. De leefomgeving staat hierbij centraal. Deze nieuwe wet moet de bestaande wetten vervangen en zorgen voor een integrale én gebiedsgerichte benadering. Om dat te bereiken kent de Omgevingswet vier verbeterdoelen:

- het vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht;
- het zorgen voor een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving;
- het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving;
- het versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

De Omgevingswet is nu nog volop in de maak. Volgens planning is in 2019 alle wet- en regelgeving klaar en treedt de Omgevingswet dan in werking. Op dat moment is overigens nog niet alles af. Tussen 2019 – 2024 zal vooral op gebied van informatiemanagement en digitalisering nog veel veranderen. Dat duurt nog even, maar de voorbereiding hoeft daar niet op te wachten.

1.3 Impact

Op beleidsmatig gebied geeft de Omgevingswet voor Maastricht geen aanleiding tot grote aanpassingen. De gemeentelijke beleidskeuzes sluiten al goed aan bij de nieuwe wet. Wel is ze aanleiding om te werken aan: flexibiliteit, gebruiksvriendelijkheid en toegankelijkheid en gebiedsgerichte (de)regulering.

Gemeenten hebben een beperkte set van kerninstrumenten beschikbaar, waaronder de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Deze bieden de mogelijkheid om integraler te sturen op een gezonde, veilige en leefbare fysieke leefomgeving¹. Ook in de concretisering van beleid naar uitvoering heeft de Omgevingswet gevolgen. De landelijke wetgeving stuurt namelijk sterk op het meer vergunningvrij maken van (bouw)activiteiten, het verkorten van de doorlooptijd van besluitvorming en het vergroten van de (keten) samenwerking en afstemming met partners. Daarnaast heeft de Omgevingswet de lat hoog gelegd op het gebied van informatiemanagement en digitalisering².

De Omgevingswet niet alleen een integratie van 26 sectorale wetten. Met de Omgevingswet krijgt de gemeente meer ruimte om in te spelen op veranderende verhoudingen in de samenleving en de rol te kiezen die bij specifieke gebiedsopgaven past. Soms is dat de rol van regisseur, soms die van spelverdeler of soms juist die van scheidsrechter. Hiermee stimuleert de Omgevingswet een verandering in houding en gedrag van de gemeente naar partners en inwoners.

Maastricht heeft op dit vlak de afgelopen jaren al een aantal belangrijke stappen gezet. Voorbeelden hiervan zijn: het Maastricht-LAB, het traject zelfsturing, het invoeren van het Maastrichts Uitdagingsrecht. Ook heeft de gemeente meegedaan aan diverse experimenten van 'Nu al eenvoudig beter met de nieuwe Omgevingswet'. Maastricht hoeft dus niet vanaf nul te beginnen met de nieuwe werkwijze. Wel vraagt het van medewerkers competenties die meer gericht zijn op samenwerking en communicatie. Nog niet alle medewerkers beschikken hierover. Hier ligt dus nog een grote opgave.

---

¹ Zie bijlage 1 voor een meer gedetailleerde beschrijving van deze kerninstrumenten en hun verhouding tot de bestaande instrumenten.

² Zie bijlage 2 voor een uitgebreide beschrijving van de impact van de Omgevingswet op informatiemanagement en digitaliseringsgebied.

Samengevat is de Omgevingswet, naast een wettelijke en juridische verandering, vooral ook een cultuuromslag. Meer gemeentelijke afwegingsruimte betekent dat gemeenten keuzes (nog) beter moet onderbouwen. En het (nog) belangrijker is om partijen vroegtijdig in het proces te betrekken. De Omgevingswet heeft daarmee een grote impact op de gemeentelijke werkwijze, op de verhouding tussen raad en college en op samenwerking met medeoverheden en partners.

1.4 Ambitie

De invoering van de Omgevingswet is een wettelijke verplichting. Uiteraard is het hoofddoel is dat de gemeente Maastricht in 2019 (voor digitalisering in 2024) voldoet aan de wettelijke vereisten die de Omgevingswet gemeenten oplegt. Het is mogelijk om dit te bereiken door alleen datgene te doen wat vereist is. De doelstelling van de Omgevingswet is echter breder. En ze biedt Maastricht de kans om een belangrijke slag te maken in de wijze waarop ze haar beleidsdoelen en ambities bereikt. Op basis van vertrouwen, met vrijheid en verantwoordelijkheid als doel en met verbinden als middel.

Maastricht wil de invoering van de Omgevingswet gebruiken om: flexibeler om te gaan met haar rol, gecombineerd met vereenvoudiging en differentiatie van regelgeving en een meer interactieve werkwijze. Dit alles met als uiteindelijk doel om integraler en sneller de initiatiefnemer (ondernemers, instellingen en burgers) te bedienen.

Het belangrijk om bij de start als stad enkele uitgangspunten vast te stellen over de ambities en de reikwijdte van het invoeringsproces. Daarom begint Maastricht met dit ambitiedocument, waarin de raad en de stad haar ambities over de invoering van de Omgevingswet vastlegt. Wat zijn de belangrijkste verbeterdoelen in Maastricht? Op welke thema's wil de raad dereguleren? Hoe gaat zij om met de vrijheden en afwegingsruimte die de wet haar biedt? Daarna wordt deze ambitie concreet uitgewerkt voor de verschillende thema's binnen de fysieke leefomgeving.

Maastricht zoekt in het hele proces de dialoog: met haar inwoners, ondernemers, de Limburgse steden en de provincie. Daarnaast gebruikt ze de kennis en ervaring van andere steden, die ook bezig zijn met de Omgevingswet. De grootste ambitie die de stad koestert is dan ook in 1 woord te vatten: samen.

Eigen kracht, zelfstandigheid, vrijheid, decentraal maatwerk en optimale dienstverlening moeten geen loze kreten zijn. Daarom is het nodig dat de overheid op de verschillende niveaus aangeeft waar ruimte is en waar de grenzen liggen. Op het niveau van het Rijk: loslaten in aanvullingswetten en het invoeringsbesluit. En daarmee vertrouwen te geven aan gemeenten om zelf invulling te geven aan een goede leefkwaliteit. Op het niveau van de gemeente: duidelijk aangeven waar de vrijheden liggen. Bijvoorbeeld door meer ruimte te bieden voor initiatieven op bedrijventerreinen of in woonbuurten. Maar ook waar zij vanuit de publieke rol beperkingen en regels instelt. Een goed voorbeeld hiervan is de Maastrichtse binnenstad. Maastricht ziet deze spreekwoordelijk als goudklompje en hiervoor gelden van oudsher meer beperkingen en regels.

Onderdeel van de invoering van de Omgevingswet is dus: bepalen waar afschaffen van regels aan de orde is maar ook waar regels blijven, zowel over de inhoud als geografisch. Bij het vasthouden van regels is vervolgens de uitdaging om de regels zo doorzichtig en duidelijk mogelijk te maken. Zonder de mogelijkheid tot maatwerk onnodig te frustreren.

1.5 Leeswijzer

Dit ambitiedocument is het startpunt voor de discussie met de raad en stad over de ambities. Op basis van de discussie worden de ambities aangescherpt en aangepast. Zij zijn de basis voor het verdere proces op het gebied van beleid, personeel, middelen en ruimtelijke instrumenten.

Hoofdstuk 2 Ambities Maastricht

De invoering van de Omgevingswet betekent niet dat de manier van werken ineens radicaal anders wordt. Wel is het een belangrijke stap in de bredere cultuurverandering in stadsontwikkeling/ openbaar bestuur die zich sinds enkele jaren voltrekt en waar Maastricht reeds intensief mee aan de slag is. De veranderingen die hiermee gepaard gaan betreffen processen en instrumenten maar ook houding en gedrag en de wijze waarop initiatieven vanuit de samenleving binnenkomen en welke rol de gemeente daarin inneemt. Ook zal op onderdelen de visie op de leefomgeving tegen het licht gehouden moeten worden.

In dit hoofdstuk schetsen we hoe de Omgevingswet aansluit bij de visie en werkwijze van de gemeente Maastricht. Belangrijk uitgangspunt dat de gemeente Maastricht daarbij hanteert is dat zij de implementatie van de Omgevingswet niet ziet als doel op zich, maar als middel om de reeds in gang gezette transitie naar een andere, meer integrale, rol van de overheid bij het beheer en de ontwikkeling van de leefomgeving verder vorm te geven en te verankeren. Dat geldt voor alle onderdelen waar de Omgevingswet impact op heeft, (1) processen en instrumentarium, (2) de rol van de overheid (cultuur) en (3) het beheer en ontwikkeling van de leefomgeving.

Per onderdeel wordt gekeken op welke wijze we de Omgevingswet kunnen gebruiken om dit te bereiken. Hierbij benoemt het ambitiedocument per onderdeel de richting(en) die we gaan verkennen en hoe groot de beoogde verandering is ten opzichte van de huidige situatie. Breed gedragen richtinggevend uitspraken in dit hoofdstuk maken het vervolgproces eenduidiger en daarmee efficiënter en effectiever.

2.1 Processen en instrumenten

Streven is om alle processen meer in te richten vanuit het perspectief van initiatiefnemers en de leefwereld van de burger. We willen zo goed mogelijk aansluiten bij de behoeften van burgers, bedrijven en belanghebbenden. Zonder het algemeen belang uit het oog te verliezen. In vaktermen: de serviceformule richten we in op de klantreizen van de verschillende persona's.

De primaire processen waarop de Omgevingswet de grootste impact zal hebben zijn die van vergunnen, toezicht en handhaving.

Op de eerste plaats komen er meer vergunningvrije bouwactiviteiten. Dit zorgt voor minder vergunningen en dus minder legesinkomsten. Het betekent overigens niet automatisch dat de uitvoeringsvrijheid groter wordt. Want er worden wel rijks- en instructieregels geformuleerd voor veel activiteiten. Op de tweede plaats verandert de rol van toetsers van een initiatief meer in die van begeleider, regisseur of facilitator. Want het omgevingsplan geeft minder direct een antwoord op de vraag of een initiatief wel of niet kan. Het omgevingsplan biedt beleidsruimte, die de initiatiefnemer en de gemeente in overleg met de omgeving samen kunnen en moeten invullen. Dit stelt hoge eisen aan de communicatieve vaardigheden van medewerkers. En op de derde plaats gaat de Omgevingswet uit van een korte en krachtige procedure. Veel omgevingsvergunningen moeten binnen acht weken worden verleend. Deze versnelling is een grote opgave; overleggen en integraal werken kosten meer tijd dan een check aan strakke regels. De Inrichting van de organisatie en processen moeten deze versnelling mogelijk maken. En medewerkers moeten de juiste competenties hiervoor hebben. Ook toezicht en handhaving veranderen. De kans is aanwezig dat initiatiefnemers sneller aannemen dat een activiteit vergunningvrij is. Als uit het toezicht blijkt dat dit niet het geval is, dan moet er legalisatie plaatsvinden. Of de gemeente treedt handhavend op.

Ambitie: Herinrichten van onze processen vanuit het perspectief van inwoners, bedrijven en initiatiefnemers, waardoor besluitvorming sneller, doorzichtiger en integraler wordt.

Er vindt een inventarisatie plaats van de huidige processen (besturende, primaire en secundaire) met bijbehorende competenties en de gewenste en nodige veranderingen. Hierbij houden we rekening met de behoeften en verwachtingen van de verschillende typen initiatiefnemers, zonder het algemeen belang uit het oog te verliezen. Daaruit volgt een concreet programma ter realisatie. De gemeente Maastricht bekijkt of het mogelijk is om competentieontwikkeling en training samen met regionale gemeenten en partners, zoals de RUD of de veiligheidsregio, op te zetten.

Vereenvoudiging gemeentelijke regelgeving

Een eerste inventarisatie van gemeentelijke verordeningen laat zien dat er nu honderden gemeentelijke regels en verordeningen in werking zijn. En dat is nog exclusief de regels die aanvullend daarop in alle bestemmingsplannen en beleidsdocumenten vastliggen. De gemeente Maastricht wil het aantal verordeningen en beleidsregels zoveel als mogelijk bij elkaar brengen, vereenvoudigen en flexibeler maken. Hierbij wil Maastricht meer onderscheid maken tussen verschillende gebieden. Het resultaat van dit alles komt terecht in het omgevingsplan. Het doel hiervan is dat burger en initiatiefnemers duidelijk zien wat er op een bepaalde locatie mogelijk is en welke regels hier gelden.

Ambitie: Vereenvoudiging regelgeving door los te durven laten waar dat kan. Hiertoe gaan we ons heroriënteren op gemeentelijke regelgeving en beleid aan de hand van 8 uitgangspunten:

- 1. We benoemen concreet het publieke belang dat onze ruimtelijke regels dienen. Daarmee maken we duidelijk wat het doel van de regel is en waarom wij dat regelen.*
- 2. We maken duidelijk onderscheid tussen wat we moeten regelen (vanuit hogere wetgeving) en wat we daar boven op nog lokaal zelf regelen. Ook wegen we af wat we als gemeente aanvullend op landelijke regels vergunningplichtig maken. In het omgevingsplan nemen we alleen de gemeentelijke regelgeving op en verwijzen we naar de landelijke regelgeving.*
- 3. We brengen onderscheid aan in minimale eisen en ambities. De eisen zetten we als ondergrens in het omgevingsplan. De ambities leggen we vast als afwegingsruimte, die in we in gesprek met initiatiefnemers invullen. Zo kunnen we de stad ruimte geven om met ons mee te werken en bereiken we een gedeelde verantwoordelijkheid over die ambities.*
- 4. We beperken ons in het door de raad vastgestelde ruimtelijke beleid tot wat we willen regelen. Het hoe is het resultaat van dialoog over een initiatief.*
- 5. Beleidsregels die betrekking hebben op dingen die niet of nauwelijks aan verandering onderhevig zijn leggen we vast in statische documenten. Regels die betrekking hebben op dingen die aan verandering onderhevig zijn regelen we in dynamische, flexibele documenten.*
- 6. We hanteren één set definities voor de ruimtelijke omgeving. Daarbij sluiten we zoveel mogelijk aan bij landelijke definities. Dit biedt duidelijkheid voor initiatiefnemers.*
- 7. In ons beleid brengen we gebiedsdifferentiatie aan: we brengen onderscheid aan tussen verschillende gebieden. We passen onze regels per gebied aan.*
- 8. We zorgen voor een heldere verdeling van verantwoordelijkheden tussen de gemeente, een initiatiefnemer, maatschappelijke organisaties en de gebruikers van de stad, bij het zoeken naar draagvlak en de communicatie over ruimtelijke ontwikkelingen.*

Regionalisering

De Omgevingswet stelt vroegtijdige (keten-)samenwerking in de regio voorop. Zuid-Limburg heeft hier al een stevige stap gezet met het regionale SSC, de RUD en intensieve samenwerking en afstemming op het gebied van beleid. Een goed voorbeeld van dit laatste is de uitwerking van het Provinciaal Omgevingsplan Limburg met alle gemeenten in Zuid-Limburg om te komen tot structuurvisies wonen, ruimtelijke economie, energie, landschap, landbouw en vrijetijdseconomie³. Hierdoor zijn de ruimtelijke visies en ambities al intensief op elkaar afgestemd.

De Omgevingswet is breder is dan alleen het fysieke domein. Veiligheid en gezondheid zijn hierin belangrijke thema's. Daarom gaan we meer samenwerken met de GGD, de RUD en de Veiligheidsregio. Samen met deze partners stellen we de ambities voor een gezonde en veilige leefomgeving op. En we maken afspraken hoe de diverse partners daar gezamenlijk aan bijdragen.

Ambitie: Bestaande (regionale) visies als vertrekpunt voor de omgevingsvisie, vroegtijdige regionale samenwerking bij de invoering en op elkaar afstemmen van werkwijzen.
De gemeente Maastricht kiest er voor om zowel het ambitiedocument als de omgevingsvisie en het omgevingsplan primair op het niveau van Maastricht vorm te geven. Reden hiervoor is dat wij de

---

³ Alleen de structuurvisie Wonen Zuid Limburg is al vastgesteld. De overige uitwerkingen lopen momenteel nog.

bestaande regionale visies niet ter discussie stellen. We gebruiken ze als kader. Bij de concretisering willen we de meer generieke werkzaamheden voor de invoering verdelen tussen de steden in (Zuid-)Limburg. Voorbeelden hiervan zijn: juridische consequenties, digitalisering en competentieontwikkeling. Waar het aan de orde is, stemmen samenwerkingspartners ambities regionaal af om intensieve samenwerking in de invoering mogelijk te maken. In de samenwerking met de RUD, GGD en de veiligheidsregio gaat het om de inhoudelijke ambities op de thema's gezondheid en veiligheid. Daarnaast gaat het om het stroomlijnen van processen, informatiemanagement en de verandering van regelgestuurd naar risicogestuurd werken en denken. Uiteindelijk bekijken we ook of regionale uitvoering van taken mogelijk is. De sturing op de regionale taakverdeling en afstemming van ambities verdient veel aandacht

Delegatie

De Omgevingswet geeft de gemeenteraad de mogelijkheid om (wijziging van) de omgevingsvisie en het omgevingsplan te delegeren aan het college van B&W. Dit kan bijdragen aan de versnelling van besluitvormingsprocedures. En daardoor sluit het aan bij het gedachtegoed van de Omgevingswet.

Ambitie: Bevoegdheid tot actualiseren omgevingsplan binnen de kaders van de omgevingsvisie delegeren naar het College. Omgevingsvisie en eerste omgevingsplan blijft bevoegdheid raad.
De gemeente Maastricht kiest ervoor om de bevoegdheid tot vaststelling van de omgevingsvisie primair bij de raad te laten. Dit gezien het meer strategische karakter van de omgevingsvisie. Voor het omgevingsplan kiest Maastricht ervoor om na vaststelling van het eerste omgevingsplan door de raad, de actualisatie van het omgevingsplan te delegeren aan het college van B&W. Onder de voorwaarde dat dit binnen de kaders van de omgevingsvisie gebeurt. Het omgevingsplan gaat namelijk over beheer en uitvoering. En de besluitvorming over nieuwe initiatieven wordt hiermee eenvoudiger en sneller. De raad kan haar controlerende uitoefenen via de systematiek van wensen en bedenkingen (peiling).

Omgevingsvisie

Vertrekkend vanuit dit ambitiedocument is de huidige Structuurvisie Maastricht 2030, 'Ruimte voor ontmoeting', de economische visie 'Made in Maastricht' en de Visie op de binnenstad een goede basis voor de nieuw op te stellen omgevingsvisie. Vanuit de integrale insteek geldt hetzelfde voor de regionale toekomstagenda sociaal domein en het meerjarenplan veiligheid. Deze zijn immers allen tot stand gekomen via een uitgebreid proces met burgers, ondernemers, belangengroepen en politiek. Het draagvlak is niet alleen ontstaan door het participatieve proces, maar ook doordat het op een overtuigende manier antwoord geeft op de opgave waarvoor de stad de komende jaren staat.

Ambitie: Inzetten op het actualiseren en integreren van de bestaande visies en aanvullen met een visie op de bestaande kwaliteiten en het beheer daarvan.

De bestaande visies vormen een uitstekende basis, maar focussen op de ontwikkelopgave van de stad en regio. Deze dienen dan ook te worden aangevuld met een visie op de bestaande kwaliteiten van de stad en het beheer en gebruik daarvan. Hierbij zal slim gebruik gemaakt worden van de ervaringen vanuit het Maastricht-LAB en pilots zoals cocreatie, blurring⁴ en zelfsturing.

Omgevingsplan

Nadat bekend is wat de gemeenteraad met een gebied of een thema wil, en welke rol zij daarin wil aannemen, wordt voor het op te stellen omgevingsplan verder op het gebied of thema ingezoomd. De wensen, gedachten en keuzes van de gemeenteraad worden daarbij omgezet in beleidsmatige randvoorwaarden en afwegingskaders voor een goede ontwikkeling en een goed beheer, in kwaliteitsbeschrijvingen en criteria waaraan activiteiten moeten voldoen om te kunnen worden gerealiseerd. Het bereiken van balans tussen ruimte voor ontwikkeling en een goede kwaliteit van de leefomgeving is alleen mogelijk als er de juiste grenzen of kaders worden gesteld en de beleidsmatige afwegingen zijn gedaan. De grenzen en kaders zullen deels voortvloeien uit hogere regelgeving en deels uit wat de gemeente, in samenwerking met anderen wil. De grenzen en kaders zullen dus per gebied of thema verschillen en moeten resultaat zijn van een integrale afweging.

---

⁴ Blurring betekent branchevervaging. Het ontstaan van innovatieve combinaties tussen retail en horeca.

Ambitie: Gemeentelijke regelgeving op transparante, overzichtelijke en integrale wijze borgen in het omgevingsplan en hierbij meer gebiedsgericht afwegen welke activiteiten zij omgevingsvergunningplichtig maakt en welke meldingplichtig.

Belangrijke vraag hierbij is op welke wijze een gemeente een onderwerp wil regelen: globaal of gedetailleerd, flexibel of strikt met voorwaardelijke of onvoorwaardelijke regels, met objectieve normen of met beleidsregels, met of zonder procesregels, met of zonder melding, met of zonder delegatie, met of zonder gelijkwaardigheidregels, met of zonder maatwerkvoorschriften of maatwerkregels etc. Ook hierbij gaat de gemeente meer gebiedsgericht afwegen welke activiteiten zij omgevingsvergunningplichtig maakt (uitgangspunt is dat alle activiteiten die in overeenstemming met het omgevingsplan vergunningvrij zijn) en welke meldingplichtig. Vanwege de leesbaarheid worden in het omgevingsplan enkel de gemeentelijke regels opgenomen en wordt verwezen naar de rijksregels. Daar waar in het omgevingsplan omgevingswaarden of ontwikkelopgaven zijn vastgelegd worden omgevingsprogramma's opgesteld.

Informatiemanagement en digitalisering

De Omgevingswet is op informatiemanagement en automatiseringsvlak een enorme uitdaging. Er wordt aan een Digitaal Stelsel Omgevingswet gewerkt. Digitalisering is een belangrijk hulpmiddel voor een goede en eenvoudige uitvoering van de Omgevingswet. Het stelt initiatiefnemers in staat om snel te beschikken over de juiste informatie over de kwaliteit van de leefomgeving en over de regels die daar gelden. Hierdoor kunnen onderzoekslasten worden verlaagd. De digitalisering stelt burgers, bedrijven en overheden in staat om eenvoudiger informatie met elkaar uit te wisselen en biedt kansen om besluitvorming en procedures te versnellen en te verbeteren. Het Digitale Stelsel Omgevingsrecht zorgt voor:

- het kennis kunnen nemen van instrumenten van de Omgevingswet, inclusief omgevingsvergunningen
- het informeren van initiatiefnemers en belanghebbenden over de voortgang en de status van een aanvraag of een besluit
- het geven van informatie door initiatiefnemers en belanghebbenden over bijvoorbeeld aanvragen, meldingen, bezwaren en beroepen
- het ondersteunen van bevoegde gezagen bij het nemen van besluiten door het verstrekken van historische gegevens en onderzoeken.

Aangenomen wordt dat in 2024 het stelsel operationeel én effectief is. De impact op processen, gegevens, applicaties en infrastructuur is naar verwachting erg groot. Andere transitietrajecten hebben geleerd dat de veranderingen op bovengenoemde aspecten niet of niet goed door te voeren zijn zonder een duidelijk beeld te hebben van de huidige situatie. Het domein van de toekomstige Omgevingswet raakt tenminste 5 organisatieonderdelen en kent een groot aantal externe ketenpartners. Hoe deze ketenprocessen er op dit moment uitzien, hoe de informatiestromen lopen, welke applicaties gebruikt worden in huidige processen en welke gegevensuitwisselingen tussen welke ICT-componenten plaatsvinden is nu nog onvoldoende in beeld. Daarbij is nu al duidelijk dat van uit de Omgevingswet eisen gesteld gaan worden aan koppelingen met bijvoorbeeld zaakgericht werken en digitale archivering. Hierdoor wordt het applicatielandschap alleen maar complexer en is veranderstrategie van groot belang.

Ambitie: Inzetten op (regionale) digitale dienstverlening die zoveel mogelijk aansluit bij verschillende behoeften van initiatiefnemers en die faciliterend is aan de ambities.

Een gebrek aan inzicht in de huidige situatie gaat bij een ondoordachte transitie leiden tot onnodig langere doorlooptijden, een veelvoud aan implementatiekosten en een zwaardere belasting van de organisatie. Maastricht zet daarom in op het aan de voorkant goed in kaart brengen van de huidige processen en informatiehuizen. Vervolgens kunnen de noodzakelijke acties in gang worden gezet die Maastricht klaar moeten maken om te voldoen aan alle digitale verplichtingen en digitale facilitering die nodig is voor het opstellen van de Omgevingswetinstrumenten en het werken met de Omgevingswet. Maastricht neemt het voortouw in de aanpak voor wat betreft informatiemanagement en digitalisering om deze transitie binnen het netwerk met haar regionale samenwerkingspartners vorm te geven⁵.

⁵ De wijze waarop Maastricht hiermee aan de slag wil gaan is beschreven in bijlage 2

2.2 Rol van de gemeente

Maastricht heeft al ruime ervaring met het zoeken naar een nieuwe verhouding tussen de gemeente en initiatiefnemers. Dit uit zich in het meer stimuleren van de dialoog tussen initiatiefnemers, omgeving en gemeente in een bottom up-benadering, het uitdagen van burgers en uitgaan van de eigen verantwoordelijkheid van burgers. Ook in het grond- en vastgoedbeleid wordt reeds selectief een sturende en actieve rol genomen in ontwikkelingen. In die zin is de invoering van de Omgevingswet slechts een van de uitdrukkingen van de bredere cultuurverandering in stadsontwikkeling/openbaar bestuur waar Maastricht al jaren mee aan de slag is.

Grond- en vastgoedbeleid

De nieuwe omgevingswet vraagt ook om een heroriëntatie op de gemeentelijke rol in grondbeleid. Van oudsher hanteert de gemeente in ontwikkelingsgebieden een actief grondbeleid. Indien steeds meer het accent komt te liggen op beheer van de leefomgeving en het faciliteren van ontwikkelingen en initiatieven vanuit de samenleving, is de vraag hoe actief de gemeente nog in het grond- en vastgoedbeleid moet zijn. De rol van de gemeente hierin zal gebiedsgericht opnieuw geformuleerd worden. Daarbij dient ook rekening te worden gehouden met de nieuwe aanvullingswet grondzaken. De economische uitvoerbaarheid van de in een omgevingsplan opgenomen ontwikkelingen hoeft met de komst van de nieuwe Omgevingswet niet meer op voorhand aangetoond te worden. Dit is een welkome versoepeling en zorgt voor meer ruimte voor organische ontwikkeling en uitnodigingsplanologie. In de voorlopige aanvullingswet grondeigendom is echter ook een belangrijk ander onderdeel van de regelgeving omtrent economische uitvoerbaarheid geschrapt, namelijk de mogelijkheid om bovenplanse kosten te verhalen en een bijdrage te kunnen vragen voor ruimtelijke ontwikkeling. Ook wordt de anterieure contractvrijheid van gemeenten beperkt (hiermee verhaalt de gemeente onder andere plankosten voor realisatie van ontwikkelingen op de initiatiefnemer). Aangezien binnenstedelijke ontwikkelingen in een historische stad complex en kostbaar zijn en in de toekomst ook zullen blijven, hanteert Maastricht het uitgangspunt dat de ontwikkelende partij ook moet bijdragen aan die hoge kosten voor planvorming en uitvoering.

Ambitie: Heroriënteren op de gemeentelijke rol bij het grond- en vastgoedbeleid in verschillende gebieden. En als het nodig is: bovenplanse kosten verhalen op initiatiefnemers.

De gemeente Maastricht is van mening dat het inzetten van instrumentarium op bovenplanse en ontwikkelkosten te verhalen en anterieure contractvrijheid cruciaal is voor het mogelijk maken van complexe stedelijke ontwikkelingen en zal er daarom samen met de VNG bij het Rijk op aandringen dat dit behouden blijft en de aanvullingswet grondzaken hierop aangepast worden.

Participatie en cocreatie

De Omgevingswet onderstreept het belang van vroegtijdige participatie bij ruimtelijke beslissingen en stelt dit zelfs verplicht bij de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Dit betekent echter niet dat de gemeente bij alle gemeentelijke beslissingen of beleid participatief te werk moet gaan. Soms is er geen (wettelijke) speelruimte of spelen andere belangen een doorslaggevende rol bij het uiteindelijke resultaat. Het gaat dus om het kiezen voor de juiste participatie/procesvorm. Dit betekent intensiever beoordelen van vraagstukken aan de voorkant: in hoeverre is een participatieve werkwijze nodig? Hoe geef je die werkwijze vorm? En wat betekent dit voor:

- functieprofielen (ontwerper, specialist, vergunningverlener, procesmanager, casemanager, beleidsmedewerker en grenswerkers (zoals MLAB en bedrijfscontactpunt),
- strategische personeelsplanning (meer mensen die integraal werken en tussen organisaties en verschillende vormen van kennis in) en
- werkprocessen (samenwerking initiatiefnemer – accountmanager/casemanager – interne beleidsvelden en voor de rol en bevoegdheidscollege/raad?)

De medewerkers en partijen in de stad zoals buurtnetwerken, stadmakers en initiatiefnemers die reeds ervaring hebben opgedaan met deze manier van werken bij experimenten of projecten zijn hiervan de belangrijkste ambassadeurs.

Ambitie: Geen nieuwe participatieverordening maken. Maar per initiatief kiezen voor participatie en cocreatie die bijdraagt aan het resultaat.

Maastricht kiest ervoor om blijvend in te zetten op de cocreatieve en participatieve manier van werken die al in diverse processen met succes is toegepast. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat niet enkel het proces, maar vooral het resultaat voor de stad in termen van economische en sociale vitaliteit en ruimtelijke kwaliteit leidend is. Ook is het niet altijd aan de gemeente om een participatief proces te organiseren rondom een bepaald initiatief. Het huidige principe dat initiatiefnemers zelf een grote rol hebben in het zoeken van draagvlak en het verzorgen van de communicatie over een bepaald initiatief blijft uitgangspunt. Aangezien de wet reeds voorziet in borging van het op juiste wijze betrekken van de omgeving kiest de gemeente er niet voor om aanvullend hierop nog een participatieverordening op te stellen.

2.3 Beheer en ontwikkeling van de Leefomgeving

Waar gemeenten al sinds jaren het begrip leefomgeving breed oppakken, geeft ook het Rijk nu met de Omgevingswet een bredere uitleg aan dit begrip door thema's als veiligheid, sociaal en gezondheid er expliciet aan toe te voegen. Hierdoor schept de Omgevingswet de verplichting om ook de van oudsher fysieke instrumenten integraler vorm te geven. Maastricht werkt al jaren aan het meer samen met de samenleving vormgeven van de stad en dit te verankeren in zo integraal mogelijk beleid (participatief, ruimte voor initiatief, flexibel). Hierin worden robuuste kaders benoemd en is ruimte om deze samen met de stad verder in te vullen. Daarbij zijn reeds scherpe prioriteiten gesteld en keuzes gemaakt om de belangrijke kwaliteiten van de leefomgeving en de identiteit van Maastricht ook naar de toekomst toe te beschermen en ruimte voor ontwikkeling te bieden. In dit beleid heeft de gemeente Maastricht vaak al de randen van de wettelijke mogelijkheden opgezocht, bijvoorbeeld door gebruik te maken van de Crisis- en Herstelwet of door experimenteeruimte te bieden. Met de komst van de nieuwe Omgevingswet wordt dit versterkt en ontstaat er een kans om deze vernieuwende werkwijze integraal te verankeren, doordat deze wet belangrijke procedurele, instrumentele, culturele en informatieverbeteringen mogelijk maakt.

Ambitie: Uitgangspunt is het vergroten van flexibiliteit en differentiatie per gebied. De bestaande beleidsvisies worden doorontwikkeld om dit te bereiken. De grootste winst wordt hierbij gezocht in vier speerpunten: beeld van de stad, gebruik openbare ruimte, ruimte voor ontmoeting en tijdelijkheid/functiemenging.

Voor deze thema's is gekozen omdat:

- *Deze thema's wettelijk gezien mogelijkheden hebben om te dereguleren omdat ons beleid daar strikter is dan wettelijk bepaald is of het bevoegdheid gemeente is.*
- *Voor deze thema's niet recentelijk via een participatief proces nieuw beleid is vastgesteld.*
- *Deze thema's de grootste impact hebben op het bieden van ruimte voor initiatieven*
- *Zonder dat dit de belangrijkste kwaliteiten van Maastricht die mede bepalend zijn voor haar aantrekkelijkheid aantast.*

In de paragrafen hieronder is voor de vier speerpunten de impact en ambities met implementatie Omgevingswet weergegeven⁶.

Het beeld van de stad.

Maastricht staat bekend en wordt geroemd om de ruimtelijke kwaliteit van de stad. Dat is het resultaat van een gericht beleid in de afgelopen decennia. Deze kwaliteit is op dit moment een belangrijke basis voor het sociaal-economisch succes van de stad. Onderzoek wijst uit dat aantrekkelijke historische steden met veel monumentale gebouwen het in allerlei opzichten (veel) beter doen dan andere steden. Daarom wordt voorgesteld het ruimtelijk beleid de komende decennia te blijven richten op het beschermen van de waarden die Maastricht nu zo succesvol maken als woon-, cultuur- en kennisstad. Het historische beeld van de stad wordt beschermd via diverse beleidsstukken en regelingen op het gebied van cultureel erfgoed en via het welstands- en reclamebeleid, waaraan nieuwe initiatieven worden getoetst. Dit beleid moet gebruiksvriendelijker, flexibeler en toegankelijker worden. De mogelijkheden voor deregulering wegen we zorgvuldig af.

---

⁶ De impact van de Omgevingswet op alle beleidsterreinen en de ambities voor aanscherping van deze regelgeving wordt in bijlage 3 in meer detail weergegeven.

Ambitie: Het welstandsbeleid gebruiksvriendelijker, flexibeler en toegankelijker maken.

Gebiedsgericht dereguleren waar het mogelijk is. Concreet wordt voorgesteld om:

- *bij gemeentelijke monumenten meer onderscheid te maken in de daadwerkelijk te beschermen aanwezige waarden in het exterieur en/of interieur van de bouwwerken,*
- *in het nieuwe welstandsbeleid, reclame- en banierenbeleid meer gebiedsgedifferentieerd te gaan werken, waarbij de te hanteren welstandseisen per gebied sterker verschillen en*
- *de welstandscommissie als onafhankelijke adviseur behouden en omvormen tot 'Commissie Ruimtelijke Kwaliteit'*
- *eenduidige regelgeving op te stellen ten aanzien van avond- en nachtverlichting van gebouwen en objecten.*

Gebruik van de openbare ruimte

De inrichting en het beheer van de openbare ruimte zijn een primaire verantwoordelijkheid van de gemeente. Er zijn allerlei richtlijnen om de openbare ruimte veilig en beheersbaar te maken. Deze zijn veelal afgeleid van landelijke richtlijnen en blijven van kracht. Een aantrekkelijke inrichting en schone openbare ruimte draagt ook bij aan het beeld van de stad. Het gebruik van de openbare ruimte door derden (burgers, bedrijven) is altijd locatiegebonden en meestal tijdelijk. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om terrassen, evenementen, ambulante handel, uitstallingen, banieren en dergelijke. Hieraan worden regels gesteld om de primaire functie van de openbare ruimte te kunnen handhaven, de veiligheid te borgen en verrommeling van het straatbeeld tegen te gaan. Recent is in overleg met bewoners en ondernemers een aantal beleidskaders (evenementen, terrassen) vastgesteld waarin reeds versoepeling van regelgeving omtrent gebruik van de openbare ruimte is opgenomen. Dit is echter een continu proces waarbij in dialoog met initiatiefnemers en de omgeving wordt gekeken waar regelgeving eenvoudiger kan of waar dit toch te veel ten koste gaat van de leefkwaliteit en het beeld van de stad.

Er vindt ook een aantal experimenten plaats waarbij het beheer van de openbare ruimte aan derden is overgedragen. Afhankelijk van de ervaringen zal worden bekeken op welke manier hieraan een vervolg wordt gegeven. Een belangrijk afwegingspunt daarbij is welke partij aansprakelijk is als er in de openbare ruimte iets gebeurt dat schade aan derden oplevert. Daarom is de verwachting dat voor het grootste deel van de openbare ruimte de gemeente ook in de toekomst de (primaire) beheersrol zal blijven vervullen.

Ambitie: Kort geleden is de regelgeving voor het tijdelijk gebruik van de openbare ruimte, voor activiteiten en evenementen, versoepeld. Dit blijven monitoren. En waar nodig verder vereenvoudigen. Daarnaast zelfbeheer verder stimuleren. Concreet wordt voorgesteld om:

- *recente versoepeling in regels voor evenementen evalueren en waar wenselijk uitbreiden*
- *waar mogelijk de vergunningplicht voor activiteiten te vervangen door een meldingplicht,*
- *de experimenten voor het beheer van de openbaar groen door derden te continueren,*
- *bij de inrichting van de openbare ruimte meer flexibel te zijn bij het toepassen van alle regels uit het Handboek Openbare Ruimte (inrichtingseisen en straatmeubilair)*

Ruimte voor ontmoeting in de binnenstad en directe omgeving

In en rond de monumentale binnenstad is sprake van een aaneengesloten en samenhangend gebied met een uitgesproken stedelijke sfeer. De kracht van Maastricht is dat in dit gebied veel activiteiten en functies geconcentreerd zijn. De auto hoeft hier in veel gevallen slechts een beperkte rol te spelen in het straatbeeld. Hierdoor vinden veel (toevallige) ontmoetingen plaats tussen mensen. Deze stedelijke interactie en dynamiek draagt bij aan een sterke economie en een prettig leef- en verblijfsklimaat. In feite is de binnenstad en directe omgeving in allerlei opzichten de grote troef van Maastricht in de concurrentie tussen steden.

Nu de ondertunneling van de A2 vrijwel is afgerond en de verlegging van de aanlanding van de Noorderbrug aanstaande is, is het zaak de potenties van de binnenstad en directe omgeving nu verder te gaan benutten. Ruimte voor ontmoeten is daarbij een leidend principe. Ontmoeten is mogelijk door mobiliteit. Personen reizen om elders te werken, recreëren of winkelen omdat dezelfde activiteit op die andere plek meer nut heeft, aangenamer of voordeliger is. Maar mobiliteit van personen en goederen kan ook belemmerend werken zodra de ruimte schaars is. Te veel

automobiliteit leidt tot parkeeroverlast of congestie. Er blijft te weinig ruimte voor verblijven en ontmoeten. Er moet daarom zorgvuldig optimum worden gevonden tussen de verschillende 'ruimtevragers', met name in de historische binnenstad waar de ruimte schaars is.

Ambitie: Het vergroten van de ruimte voor ontmoeting en daarmee de leef- en verblijfskwaliteit in de binnenstad en directe omgeving door:

A. Het stimuleren van het gebruik van de fiets en andere duurzame vervoermiddelen via

- *het verbeteren van het fietsnetwerk en het opheffen van barrières daarin,*
- *het verbeteren van de stallingsmogelijkheden voor de fiets,*
- *het stimuleren van elektrisch rijden,*
- *het stimuleren van stadsdistributie en*
- *het stimuleren van de economie.*

B. Het geleidelijk verminderen van gemotoriseerd verkeer door:

- *het uitbreiden van de parkeercapaciteit ten behoeve van het centrum via Park&Walk en Park&Ride,*
- *het uitbreiden van het autoluwe gebied door het toepassen van selectieve toegang,*
- *de continuering van gedifferentieerde parkeertarieven en*
- *het bieden van maatwerk bij de toepassing van parkeernormen waarbij met de initiatiefnemer duurzame afspraken kunnen worden gemaakt over mobiliteitsmanagement, fietsparkeren en bevoorrading*

Functiemenging en tijdelijkheid

De afgelopen periode zijn vanwege het demografisch perspectief van stad en regio vrij strakke programmatische kaders geformuleerd op het gebied van onder andere wonen, studentenhuysvesting, detailhandel en kantoren. Dit als uitwerking van het vastgestelde Provinciaal Omgevingsplan Limburg. Het is niet te verantwoorden om deze kaders weer ter discussie te stellen in het kader van de implementatie van de nieuwe Omgevingswet. Dit om het gevaar van leegstand en verloederung, die het gevolg kan zijn van overprogrammering, te voorkomen. Belangrijk hierbij is wel dat er ondanks de strikte kaders wel voldoende ruimte wordt geboden voor nieuwe functies die zich aan dienen die een aanvulling zijn op de bestaande voorraad en dat ruimte wordt geboden voor doorontwikkeling van bestaande functies. Deze nieuwe ontwikkelingen zijn immers belangrijk voor de blijvende aantrekkelijkheid van Maastricht als bezoekstad en concurrentiekracht van Maastricht als kennisstad. Daarnaast creëren ze extra werkgelegenheid. Ook liggen deze menging van functies vaak aan de basis van nieuwe innovatieve start-ups of broedplaatsen.

Functiemenging is een ontwikkeling die zowel bij nieuwe als bij de doorontwikkeling van bestaande initiatieven steeds belangrijker wordt om in te kunnen spelen op de behoefte van de maatschappij. Hierbij is het zoeken naar een balans tussen het bieden van voldoende mogelijkheden voor dit soort functies en tegelijk waarborgen van kwaliteit en voorkoming van oneerlijke concurrentie. Een andere maatschappelijke ontwikkeling is dat er steeds meer tijdelijke initiatieven ontstaan. Om belangrijke plekken in de stad levendig te houden en om ruimte te bieden voor dit soort functies, die vaak geen commerciële huren kunnen betalen, is het tijdelijk invullen van leegstaand vastgoed vaak een goede oplossing. Ook hiervoor geldt dat er een balans moet worden gevonden in het selectief mogelijk maken van tijdelijke invullingen in leegstaand vastgoed en tegelijk waarborgen van ruimtelijke kwaliteit en voorkomen van oneerlijke concurrentie.

Ambitie: meer ruimte bieden voor functiemenging en tijdelijkheid. Ook hier per gebied differentiëren en maatwerk bieden.

- *de mogelijkheden om naast de hoofdfunctie ook (gerelateerde) andere activiteiten uit te voeren te verruimen,*
- *de bestemming 'maatschappelijke doeleinden' eenduidig en breed te formuleren zodat meer mengfuncties hier een plek kunnen vinden.*

Hoofdstuk 3 Vervolg

Dit ambitiesdocument vormt het kader voor de hierna op te stellen omgevingsvisie als samenhangend, strategisch plan voor de fysieke leefomgeving als geheel. Hieronder vallen ook de 'zachtere' thema's die raakvlakken hebben met de leefomgeving zoals gezondheid, veiligheid en economie. De vaststelling van het ambitiesdocument in juni 2017 vormt tevens de start van het proces om deze omgevingsvisie in dialoog met de stad en de raad op te stellen. Uiteindelijke besluitvorming en vaststelling van de visie zal rondom de zomer van 2018 door de nieuwe raad plaatsvinden.

Uit de omgevingsvisie zal dan het Omgevingsplan voortvloeien waarin alle gemeentelijke regels over de leefomgeving bijeengebracht worden in één gebiedsdekkende regeling die vertaald wordt in omgevingsprogramma's met concrete maatregelen voor bescherming, beheer, gebruik en ontwikkeling van de leefomgeving. Met die maatregelen moeten omgevingswaarden of doelen voor de leefomgeving worden bereikt. Toetsing vindt vooraf plaats via omgevingsvergunningen. De toetsing is zo eenvoudig mogelijk en daardoor duren procedures ook niet onnodig lang. Initiatiefnemers kunnen via één aanvraag bij één loket snel duidelijkheid krijgen voor alle activiteiten die zij willen uitvoeren.

De implementatie van de Omgevingswet zal hoe dan ook grote gevolgen hebben voor de organisatie, processen en financiering van de gemeentelijke werkzaamheden. Het gekozen ambitieniveau is bepalend voor de omvang van de kosten die de implementatie met zich mee zal brengen, zowel voor het implementatieproces zelf als voor de uiteindelijke frictiekosten. Pas na vaststelling van dit ambitiesdocument is er meer duidelijkheid welk ambitieniveau Maastricht kiest. Daar komt nog bij dat de aanvullende wetten en maatregelen van bestuur pas medio 2017 hun definitieve vorm krijgen. Alle gemeenten worstelen hierdoor met het opstellen van een financiële analyse. Vanuit het landelijke ondersteuningstraject zal in maart/april van 2017 advies en instrumentarium worden geboden waarmee gemeenten een financiële impactanalyse en een businesscase kunnen opstellen. Hierin worden ook de resultaten van de nog lopende discussies met het Rijk en de VNG over de mogelijkheden voor het aanpassen van de gemeenteuitkering, lokaal belastingklimaat en aanpassen van de legesheffing meegenomen. Daarom zal begin mei 2017 een financiële impactanalyse worden opgesteld en een businesscase waarmee het benodigde budget voor 2018 en een globale meerjaren prognose voor de kaderbrief kan worden aangeleverd.